

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ХУДОЖНЬОГО КОНСТРУЮВАННЯ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті наголошено на важливості залучення дітей дошкільного віку до конструювання як одного з видів художньо-продуктивної діяльності, що спрямована на отримання конкретного результату, а саме побудову, виготовлення виробу (продукту). Основну увагу зосереджено на послідовності організації навчання конструюванню.

Художньому конструюванню дошкільники навчаються на спеціально організованих заняттях (з образотворчого мистецтва та художньої праці), у процесі ігрової діяльності (будівельно-конструктивних ігор), а також під час прогулянок (конструювання з піску, снігу, каміння), дослідно-експериментальної діяльності тощо.

Для дитячого художнього конструювання характерні прийоми обстеження; спеціальні методи побудови конструкції; поєднання деталей у відповідному порядку. Алгоритм такого навчання передбачає показ прийомів та способів виготовлення конструкції; пояснення завдання із зазначенням умов, які діти мають виконати; демонстрація окремих технічних прийомів роботи; аналіз та оцінка роботи дітей і готової продукції.

У закладі дошкільної освіти художньо-конструктивна діяльність здійснюється в індивідуальній чи колективній формі. Для дитячого конструювання використовують такі матеріали, як будівельний (конструктивний), природний, залишковий, текстильний, папір, картон.

Залежно від освітніх завдань та віку дітей дошкільного віку малюкам поступово пропонують такі форми організації роботи з конструювання: за зразком; за моделлю; за умовами, простими кресленнями (схемами); за задумом; тематичне; каркасне; вільне. Така послідовність навчання відповідає рівням формування елементарних навичок художнього конструювання, а саме репродуктивному, виконавському, продуктивному, творчому.

Ключові слова: конструктивна діяльність дошкільників, художнє конструювання дітей, форми та види дитячого конструювання, етапи навчання конструюванню.

Загальновідомо, що дошкільний вік – це важливий період у становленні особистості, коли слід належну увагу приділяти навчанню, вихованню та розвитку дитини. Увага дорослих має зосереджуватися на потребах і запитах малюків. Зокрема, важливо надавати вчасну допомогу, підтримку, раціонально організовуючи їхнє буття та залучаючи до різних видів діяльності.

Одним з ефективних засобів розвитку особистості дитини дошкільного віку є конструювання. Воно перебуває у тісному зв'язку з грою та має практичну цінність для малюка, позитивно впливаючи на удосконалення його здібностей. У сучасних умовах тотальної інформатизації залучення дітей до конструктивної діяльності має велике значення, оскільки передбачає формування умінь і навичок, розвиток творчості, вияв самостійних проявів та власних бажань через особисте, дитяче специфічне розуміння світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дає змогу стверджувати, що разом із поняттям “конструювання” використовують терміни “продуктивна діяльність дітей”, “образотворча діяльність”, “дитяче конструювання”, “художнє конструювання дітей”, “художня праця” тощо. Скажімо, до продуктивних видів дитячої діяльності відносять малювання, аплікацію, ліплення та конструювання. Ті ж самі види виокремлюють в образотворчій діяльності, яку К. Демчик розглядає як художню діяльність, що “сприяє активному пізнанню оточуючого світу, вихованню здатності правдиво та творчо відобразити свої враження графічно та у пластичній формі” [1, с. 6].

Названі види діяльності скеровані на отримання результату (“продукту” – виробу, малюнку, фігурки, листівки, будівлі тощо), творення художнього образу, якому притаманна єдність утилітарного та естетичного (корисність, доцільність, художня виразність). Це “робить” їх вартісними для розвитку дитини, оскільки малюк бачить наслідок своїх дій, плоди власних зусиль, а дорослий може дізнатися, що він знає про довкілля, як ставиться до того, що зображує (конструює). У цьому контексті С. Матвієнко пояснює термін “дитяча дизайн-діяльність”, пов'язуючи її з рукоділлям. “Дитячий дизайн може бути орієнтований як на естетичну організацію простору, так і на створення красивих корисних предметів, що становлять середовище для дитини (іграшок, сувенірів, предметів одягу та інтер'єру)” [4, с. 98].

Бачимо, що у дошкільному віці важко простежити чіткі межі між поняттями художньої, продуктивної, образотворчої, конструктивної діяльності, оскільки діти набувають навичок і вмінь, які інтегруються та використовуються ними у різних видах активності та передбачають освоєння елементарних мистецьких, технологічних, технічних, трудових, естетичних, творчих, моделюючих, проєктних, дизайнерських дій. Усі названі вміння важливі для конструктивної діяльності. Як зазначає З. Ліштван, конструювання передбачає побудову (спорудження, будівництва, поєднання) належно визначених (доцільно розташованих, поєднаних) предметів, частин, елементів [3]. Йдеться про творення форм та художніх образів за допомогою конструктивних матеріалів, тому художнє конструювання розглядають і як практику дизайну, тобто своєрідний метод проєктування естетичного, художньо виразного виробу (продукту), доступного дошкільникові.

Отже, у дослідженні розглядатимемо конструювання як художньо-продуктивну діяльність дітей, спрямовану на отримання конкретного результату (побудова/виготовлення виробу). Ефективність її організації залежить від знань і вмінь дорослих, котрі мають усвідомлювати значущість конструктивної діяльності для становлення дитини, збагачувати її зміст і скеровувати у належному напрямі, пропонуючи конструктори, матеріали, форми, кольори, навчаючи прийомам, методам, засобам художнього конструювання.

Мета статті полягає у розкритті послідовності формування навичок художньо-конструктивної діяльності у дошкільників.

Оскільки конструктивна діяльність дітей у закладі дошкільної освіти реалізується під цілеспрямованим педагогічним керівництвом вихователя, йому необхідно знати особливості та способи її реалізації. Художньому конструюванню малюки навчаються на спеціально організованих заняттях (з образотворчого мистецтва та художньої праці), у процесі ігрової діяльності (будівельно-конструктивних ігор), а також під час прогулянок (конструювання з піску, снігу), дослідно-експериментальної діяльності тощо. Так, у роботі з дошкільниками використовують певні види конструювання, а саме з ігрового будівельного матеріалу (зокрема, конструкторів); з паперу та картону; з природного матеріалу (пісок, глина, каміння тощо); із залишкового, допоміжного, текстильних матеріалів. Тісний взаємозв'язок із грою дає змогу вихователю мотивувати дітей до цього виду діяльності, непомітно керувати розвитком конструктивної діяльності у дошкільний період. Маємо на увазі навчання дошкільників основним прийомам конструювання, формування елементарних художньо-конструктивних навичок, набуття вмільності та поступове ускладнення можливостей діяти конструктивно.

До конструювання діти залучаються з раннього віку. Йдеться про елементарне конструювання з кількох деталей. На цьому етапі основними прийомами навчання є показ вихователя та відтворення конструкції (будівлі, схеми). Якщо діти можуть скопіювати образ (форму, предмет), запропонований педагогом, то продовжується навчання у напрямі ускладнення методів конструювання, зокрема збільшується кількість деталей, додаються завдання підбору форми, кольору, величини конструкції, здійснюється аналіз виконаного завдання. Дорослі пропонують дітям (подають ідею щодо об'єкта конструювання) відтворити реальні предмети (речі) довкілля, показують, як можна поєднати/з'єднати деталі (форми), щоб утворилась конструкція. Зауважимо, що малюки конструюють те, що їх оточує чи є предметом їхнього досвіду (будинки (ліжечко) для ляльки, гараж для машинки, фігурку для гри тощо). Зробити якийсь корисний художній виріб (саморобку) дитина раннього віку ще не здатна, однак вважаємо, що формувати елементарні навички конструювання потрібно з цього часу. На цьому етапі важливим є сам процес художньо-продуктивної активності дитини, експериментування, вивчення нею властивостей матеріалів, можливостей оперування ними.

Л. Журенко вважає, що задля успішного оволодіння дітьми навичками конструювання на наступних етапах зростання вихователю варто вибудовувати навчання, враховуючи такі компоненти й послідовність оволодіння конструктивними навичками:

- дослідження дітьми нових матеріалів, особливостей їхнього поєднання, а також обстеження предметів, спостереження за явищами довкілля для кращого сприймання і розуміння їхніх характерних ознак (компонентів, частин), які потім відобразяться у конструкції;
- формування узагальнених способів діяльності, набуття художньо-конструктивних, технічних, трудових умінь і навичок через послідовний показ дорослим та поступове ускладнення дій;
- розвиток образного мислення, уваги, уяви за допомогою художніх засобів;
- реалізація самостійного задуму, творчої художньо-конструктивної діяльності [2].

Під час визначення змісту заняття з елементами художнього конструювання у закладі дошкільної освіти вихователю слід спиратися на досвід дітей, поступово ускладнюючи завдання, розвиваючи здатність дитини самостійно вирішувати конструктивні завдання. Також важливо розуміти, що, окрім підготовчої роботи (ознайомлення дітей з предметами та об'єктами довкілля), необхідно враховувати специфіку конструктивної діяльності у дошкільному віці. Зокрема, молодші дошкільники вже здатні виявляти свою індивідуальність та оригінальність. Вони по-своєму використовують наявні у їх розпорядженні споруди: пірамідка стає "деревом"; грибочок із природного матеріалу перетворюється на лісовичка; гусениця з пластиліну – на метелика. Іноді дитина ініціює конструювання, але самостійно його реалізувати ще не спроможна. Тут повинен допомогти дорослий.

Безпосередньо для дитячого художнього конструювання характерні такі ознаки:

- прийоми обстеження (виокремлення основних частин, опорних деталей, показ можливостей їхнього розміщення/поєднання тощо);
- спеціальні методи побудови конструкції (способи з'єднання деталей відповідно до розміру, матеріалу, кольору);
- поєднання деталей у відповідному порядку (алгоритм виготовлення виробу – послідовний набір дій) [3].

Конструкція створюється через співствавлення деталей та елементів, тому для дитини важливим є вміння просторово розміщувати частини предмета відповідно до його призначення, що формується завдяки розвитку пізнавальної активності та практичної діяльності у молодшому та середньому дошкільному віці.

Окреслимо послідовність навчання художньому конструюванню.

- 1) Показ прийомів виготовлення виробу (пояснення, коментування, демонстрація порядку дій, правил, способів виконання конструкції).

- 2) Пояснення завдання з визначенням умов, які діти мають виконати без показу.
- 3) Демонстрація окремих елементів конструювання і технічних прийомів роботи.
- 4) Аналіз та оцінка процесу (одного з етапів) роботи дітей і готової продукції (зادля виявлення вихователем рівня розвитку практичних умінь конструювання у дітей) [6, с. 7].

Відзначимо, що елементи аналізу та контролю доречні також під час безпосереднього конструювання або після завершення операції, щоби перевірити правильність виконання і вчасно виправити недоліки, означивши можливість переходу до наступної операції чи дії.

Отже, під час навчання дітей конструюванню необхідно використовувати поетапний показ виготовлення виробів та пояснення послідовності їх виконання, висвітлення способів виготовлення, обстеження готового продукту, запитання з опорою на досвід малюків. Якщо на занятті використовується новий спосіб дії, варто спершу запропонувати дітям вибір простої конструкції, а потім продемонструвати та пояснити сам спосіб та послідовність його виконання. Доцільно час від часу створювати проблемні ситуації задля вправлення дитини в аналізі та створенні одного й того самого образу в різних ситуаціях, різними способами і матеріалами; поєднувати конструювання з іншими видами діяльності. Дещо ускладнена конструктивна діяльність характерна для старших дошкільників. Дітей вчать конструювати за складнішими, ніж у попередніх групах, умовами, моделями, будувати за малюнком, кресленням.

Згідно з нормативними програмами розвитку дітей у закладі дошкільної освіти конструювання може здійснюватися індивідуально чи колективно, а також мати репродуктивний або творчий характер, тому вихователям слід поступово знайомити малюків з новими деталями конструкторів, їхніх частин та особливостями роботи з різними матеріалами (їхніми властивостями).

У низці досліджень із проблеми конструктивної діяльності дітей дошкільного віку виокремлено її форми, такі як конструювання за зразком; за моделлю; за умовами, простими кресленнями, наочними схемами; за задумом; тематичне; каркасне; вільне (самостійне) [3]. Названі форми чергуються залежно від освітніх завдань, ситуації та віку дітей.

Сутність конструювання за зразком полягає у відтворенні в конструкції, запропонованої як взірець предмета. Найпростіший спосіб – це створення “продукту” на очах у дітей, які мають змогу спостерігати особливості, послідовність процесу, з’єднання деталей конструкції. Наприклад, побудова вежі, піраміди. Складнішим є конструювання за готовим зразком, оскільки дитині необхідно виділити в ньому окремі деталі за результатами власного обстеження. В такий спосіб формуються точніші уявлення про предмет, який необхідно сконструювати. Основним є аналіз великих, основних частин, а також їхнє взаємне розташування [3].

Діяльність, яка складається лише з точного відтворення зразка, не розвиває вміння творчо вирішувати конструктивні завдання. Цій меті підпорядковане конструювання за цілісним зразком. Ще ефективнішим є зразок-малюнок (схема), оскільки малюку необхідно відтворити на основі площинного зображення тримірну конструкцію, що вимагає здатності бачити за зображенням реальної дійсності. Основне завдання конструювання за готовим взірцем полягає у тому, щоби сприяти формуванню у дітей навичок аналізу, обстеження компонентів художнього виробу, вправлення у способах дій із деталями, різними видами матеріалів, інструментами, особливостями розташування та поєднання складових частин.

Наступним у навчанні конструювати є спорудження за моделями. Для цього дитині пропонують самостійно відтворити модель будівлі, в якій обриси її елементів приховані (наприклад, споруджена вихователем будівля обклеєна папером). Це потребує складнішої розумової діяльності (аналізу, комбінування геометричних фігур, переміщення одних форм стосовно інших, елементарне моделювання тощо). Малюки самі здогадуються, як виконати конструкцію.

Особливість конструювання за умовами полягає у необхідності побудувати конструкцію на основі сформульованих вихователем вимог, завдань (сконструювати пароплав, щоби на ньому могли розміститися команда й пасажери; побудувати міст через річку так, щоби могла проїхати конкретна машина). Такі об’єкти зводять у різних варіантах. Для цього необхідно бачити залежність конструкції предмета від його призначення, вміння враховувати і виконувати певні умови. Така форма конструювання дає змогу дитині по-різному вирішувати завдання на основі одних і тих самих умов або застосовувати різні матеріали та форми.

Конструювання за задумом передбачає створення виробів, якими дитина могла б користуватися особисто. Діти конструюють об’єкти, будують споруди, які хочуть реалізувати у різних цілях, зокрема кораблі, гаражі, вантажівки, будівлі, меблі, коробки, скриньки. Для цього потрібні не лише спеціальні матеріали (наприклад, кубики, дощечки, конструктор, папір), але й предмети, які оточують дитину, зокрема меблі, палички, шматки матерії. Така форма художньо-конструктивної діяльності сприяє закріпленню умінь та навичок дошкільників, а також розвитку їх творчості та самостійності.

Для кращої реалізації освітніх завдань вихователь може пропонувати тематику конструкцій для дітей, скеровуючи їхню діяльність.

Вважаємо, що особливу увагу варто приділяти навчанню дітей створювати конструкції за власним задумом, де самостійно можна замінювати одні деталі іншими. Під час конструювання діти починають орієнтуватися у площині, продумувати об’ємні характеристики майбутньої будівлі. На основі аналізу та синтезу просторових відношень, розташування елементів розкриваються способи конструювання, з’являється можливість для пошукової та творчої діяльності. Цьому слугує, зокрема, каркасне конструювання, коли

необхідно, маючи основу, домислити (доповнити, дозобразити, витворити) власні елементи та додаткові характерні деталі.

Наприклад, у програмі “Впевнений старт” пропонуються такі теми з розділу “Конструювання” для дітей старшого дошкільного віку.

1) конструювання з будівельного матеріалу: “Моя оселя”, “Наш дитячий садок”, “Чарівний палац”, “Міст через Дніпро”, “Пароплав”, “Космічна ракета”, “Бабусине подвір’я”, “Ферма” тощо;

2) конструювання з паперу: “Осіньне дерево”, “Їжачок несе яблучка”, “Закладка для книги”, “Книжка-складанка для малюків”, “Атрибути для сюжетно-рольових ігор”, “Сніжинки”, “Човник”, “Букет для мами”, “Тварини” (оригамі);

3) конструювання з природного та залишкового матеріалу: “Троянди” (з кленового листя), “Їжачок”, “Казкова тваринка”, “Чудернацький птах”, “Солом’яний бичок”, “Намісто для мами”, “Букет квітів” (із крилаток ясеня, іншого матеріалу), “Вантажна машина” (сірникові коробки), “Віночок із кульбаб”, “Веселі чоловічки” (жолуді) [5].

Таким чином, набуття навичок художньо-конструктивної діяльності у дошкільному віці передбачає поступове, логічно вмотивоване ускладнення вимог до дитини. Найпродуктивнішою є така послідовність:

1) зведення споруди з показом прийомів конструювання і поясненням дій;

2) показ зразка споруди з подальшим аналізом її складових частин;

3) демонстрування окремих прийомів конструювання, якими діти мають оволодіти;

4) показ зразка виробу, який діти мають самостійно побудувати (виготовити);

5) повідомлення теми конструкції із зазначенням умов, які слід виконати (конструювання за темою, заданими умовами, каркасом);

6) зведення споруд за задумом [3].

На наш погляд, кожна із зазначених форм конструювання посідає особливе місце в розвитку дітей. Так, використання зразків і завдань на відтворення і перетворення об’єктів є необхідними умовами для формування знань та вмінь, які будуть застосовані у подальшій самостійній діяльності. Правильно організоване навчання за допомогою зразків – це необхідний і важливий етап у засвоєнні уявлень про властивості матеріалів, оволодінні технікою зведення споруд або складання паперу.

Уміння й навички працювати з різним матеріалом формуються не одразу, і дорослі мають проявити терпіння і розуміння того, що цей “неідеальний” процес дає змогу дитині розвиватися. Усі конструктивні прояви та художні дії необхідно підтримувати та вміло спрямовувати.

Висновки. Організуючи художньо-конструктивну діяльність, вихователь має змогу розширювати знання дітей, сприяти розвитку пізнавальних здібностей, творчої ініціативи та самостійності. Слід враховувати, що формування навичок конструювання у дошкільників має свою специфіку і характеризується такими рівнями, як репродуктивний (уміння діяти за зразком); виконавський (застосування попередньо засвоєних умінь та навичок); продуктивний (уміння вносити власні елементи, продумувати прийоми і засоби реалізації конструкції); творчий (самостійне знаходження оригінальних вирішень конструктивних завдань).

Розуміння поетапності та послідовності навчання конструюванню дає змогу вихователю правильно організувати цю діяльність задля всебічного розвитку дітей і розширює можливості для їхньої творчості, винахідництва, моделювання, оригінальності та ініціативності.

Використана література:

1. Демчик К. Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей : навчально-методичний посібник. Кам’янець-Подільський : Аксіома, 2009. 128 с.
2. Журенко Л. Творче конструювання як засіб інтелектуального розвитку дітей старшого дошкільного віку. URL: http://www.rusnauka.com/25_SSN_2009/Pedagogica/51493.doc.htm.
3. Лиштван З. Конструирование : учебно-методическое пособие для воспитателей детского сада. Кишинев : Лумина, 1986. 168 с.
4. Матвієнко С. Художня праця та основи дизайну : навчальний посібник. Ніжин : вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2016. 201 с.
5. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку “Впевнений старт”. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/programavpevneniy-start.pdf>.
6. Сухар В. Конструювання в закладах дошкільної освіти. Молодший та середній вік. Харків : Ранок, 2018. 176 с.

References:

1. Demchuk, K. (2009). *Osnovy obrazotvorchoho mystetstva z metodykoiu kerivnytstva zobrazhuvalnoiu diialnistiu ditei: navch.-metod. posib.* [Fundamentals of fine arts with methods of guiding children’s visual activities: a textbook]. Kamianets-Podilskyi, 128 p. [in Ukrainian]
2. Zhurenko, L. (2020). *Tvorche konstruiuvannia yak zasib intelektualnoho rozvytku ditei starshoho doshkilnoho viku* [Creative design as a means of intellectual development of older preschool children]. Available at: http://www.rusnauka.com/25_SSN_2009/Pedagogica/51493.doc.htm [in Ukrainian].
3. Lishtvan, Z. (1986). *Konstruirovaniye: ucheb.-metod. posobiye dlya vospitatelej det. sada* [Design: study method. manual for educators of kindergarten]. Kishinev, 168 p. [in Russian].
4. Matviienko, S. (2016). *Khudozhnia pratsia ta osnovy dyzainu: navch. posib.* [Art work and basics of design: tutorial]. Nizhyn, 201 p. [in Ukrainian].

5. Prohrama rozvytku ditei starshoho doshkilnoho viku "Vpevnenyi start" [Older preschool development program "Sure start"]. Available at: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/programavpevneniy-start.pdf> [in Ukrainian].
6. Sukhar, V.L. (2018). Konstruiuvannia v zakladakh doshkilnoi osvity. Molodshyi ta serednii vik [Design in preschool education institutions. Younger and middle age]. Kharkiv, 176 p. [in Ukrainian].

Fedorovych A. V. Formation of art-design skills of pre-school children

The importance of construction (art-design) activities for pre-school children are emphasized in the article. This activity is one of the types of art and productive activities aimed at obtaining a specific result, construction, manufacture of a product (product). The main focus is on the sequence of organization of learning to design.

Pre-school children learn art design in specially organized classes (on fine arts and needlework), in the process of play activities (construction and construction games), as well as during walks (construction of sand, snow, stones), research and experimental activities, etc.

Children's art design is characterized by: survey examination; special methods of design of product; combination of parts in the appropriate order. The algorithm of such learning provides: demonstration of receptions and ways of manufacturing of product; explanation of the task indicating the conditions that children must fulfill; demonstration of separate technical methods of work; analysis and evaluation of children's work and finished products.

In a preschool institution art-design activity is carried out in individual or collective forms. The following materials are used for children's design: construction, natural, residual, textile, paper, cardboard and other.

Given the educational objectives and age of the pre-school children, kids are gradually involved in the following forms of design: by sample; by model; under conditions, simple drawings (schemes); by design; thematic; frame; free). This sequence of learning corresponds to the levels of formation of basic art-design skills: reproductive, performing, productive, and creative.

Key words: *constructive activity of preschool children, children's art-design, forms and types of children's design, stages of learning to design (construction).*

УДК 373.016:811(477.83/86)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.2.37>

Федурко-Попик Ю. С.

СТАНОВЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ В ГІМНАЗІЯХ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ (XIX – ПОЧАТОК XX СТОЛІТТЯ)

У статті йдеться про особливості становлення української іншомовної освіти в класичних гімназіях Східної Галичини. Авторка виходить із думки про те, що для розвитку іншомовної освіти в сучасній Україні цінним є досвід національного шкільництва різних періодів і на різних землях, зокрема досвід Східної Галичини за часів її перебування в складі спершу Габсбурзької, а згодом Австро-Угорської монархії. Підтверджено, що від моменту приєднання Галичини всі австрійські уряди виявляли певний інтерес до піднесення культурно-освітнього рівня мешканців цього краю, щоправда, поляків більшою мірою, ніж українців. Вони в той чи інший спосіб стимулювали відкриття й роботу не лише нових народних, але й середніх шкіл, зокрема класичних гімназій. Наголошено на тому, що тогочасні провідні українські діячі усвідомлювали важливість гімназійної освіти для плекання інтелігентської верстви, що мала стати рушієм національного поступу, тому дбали про її розбудову. Стверджено, що найважливішим компонентом класичної гімназійної освіти була мовна, яку в умовах сучасного світу репрезентують рідномовна та іншомовна. Іншомовна освіта – це комплексне соціокультурно-педагогічне утворення, що включає теорію і практику навчання іноземним мовам, а також методи, форми й засоби його організації. Установлено, що її становлення в Східній Галичині припадає на останню чверть XIX – початок XX ст., коли тут почала діяти спершу єдина українськомовна гімназія – Львівська академічна. Показано, що систему тогочасної іншомовної освіти формували два компоненти, а саме класичні мови (латинська і грецька) та новочасні (німецька, польська, французька), кожна з різним статусом, обсягом годин, метою й завданнями. Латинська, грецька та німецька мови мали статус обов'язкових, польська – відносно обов'язкової, французька – надобов'язкової (по-сучасному, факультативної).

Ключові слова: Східна Галичина, гімназія, іншомовна освіта, класичні мови, новочасні мови.

В умовах сучасних різновекторних міждержавних контактів, всесвітніх глобалізаційних процесів і потужної соціальної та професійної мобільності людського ресурсу вагу володіння однією чи кількома іноземними мовами складно переоцінити. Широка фахова й приватна взаємодія представників різних етносів і культур спричинилася до зміни освітніх акцентів: важливим сьогодні визнано не просто опанування якоїсь із чужих мов, але й вивчення засвідченої в ній культури, підготовка до ефективного міжкультурного спілкування для досягнення приватних і/чи державних цілей. Відповідно, частіше вживаним у педагогічній і лінгводидактичній літературі стало ширше за своєю сутністю поняття "іншомовна освіта" в такому окресленні: це цілісне й системне соціокультурно-педагогічне утворення, що включає теорію і практику навчання іноземним мовам, а також методи, форми й засоби його організації [12, с. 26].